

Domaće novosti

Februarska pobuna u bivšoj austro-ugarskoj mornarici. — Dok su Antantne čete udarale i rusile Austro-Ugarsku iz vana, i unutar njezinih granica bilo je onih, koji su je potkopavali i snovali njezinu brzu propast. Tajno i sakriveno Austrija je već od početka rata trpjela na toj svojoj velikoj nevolji. No osobito je jasno početi izbijati u javu djevojanje unutarnjih protustranij, elemenata koncem 1917. i početkom 1918. g., kada se je predosjećala konačna propast tog stoljetnog jugoslavstva. — Početak svjetske Austro-Ugarske monarhije zabilježen je prvom pobunom u mornarici. Ta historijska pobuna buknu je 1. februara 1918. U tim su događajima učestvovali mnogi mornari Istrani, koji su svim sredstvima nuzili austrijsko ropstvo, pa su se u pobuni ponijeli vrlo dostojno i junački. — Pobuna je prevedena u Boci Kotorskoj. Začela je na admiraliskom brodu «Sankt Georg» točno u podne, kada je admiral ručan. Pobunjeni mornari, koji su dugo snovali i spremali potajno urotu, smatrali su da je taj dan pogodan za ostvarenje njihovih ideala, sakupile se i složno istupile, ne mareći za opasnost. Najednput su «Sankt Georg» zavrli topovskij pucaj. Na svim jurbolima pojavile se najednput crvene revolucionarne zastave. U isti moment to se isto dogovorno dogodilo na svim ratnim brodovima u luci. Mornari su zaorili u urbesnoj «Hurra» Zatim su se obrili na oficire. Pohvatili su ih i vezali. Preuzeli su komande brodova obični mornari. Na «Sankt Georgu», koji je bio centar revolucije, vezali su mornari admirala Hansa, a njegovu gospođju i djecu, koji su s njime ručali, poslati su na kraj.

Početak je bio uspio, ali dalje se je slabo nastavilo. Događila se je naime izadaja. Njemci i Mađari, koji su isprva pristajali uz revolucionarne najednput su se pokazali protivnicima. Na brodovima, gdje su bili u manjini bilo je s njima lako obračunati, ali na brodu «Novari» oni su bili u većini, pa su protivili revolucionarne i iskreni ih komandant «Novara» naredio je da se odmah kreću sa nekoliko torpiljarka protiv «Sankt Georga» i ostalih pobunjenih brodova. Doskora su bili pobunjeni i umireni revolucionarci na «Helfolandu», pa je i taj brod pomogao «Novari». Istovremeno bila je organizirana i sva kopnena vojska, a baterije po brigovima. Boka bile su spremne na paljbu. Pobunjeni brodovi bili su u vrlo zlom položaju i to sve izadajom Njemaca i Mađara. Nije im preostalo drugo nego, da se i oni late topova, ali na nekoliko zaprepaštenje opažaje da su im topovi namjerno pokvareni. A već je s jedne baterije bio ispaljen prvi hitac na brod «Kronprinz Rudolfa». Taj je hitac ubio komandira, koji je kao komandant upravljao brodom. — Pobunjenici su bili u opasnosti. Boka je bila tako utvrđena, da se je iz nje vrlo teško moglo otploviti. Nije im preostalo drugo nego predati se. Bolje je to nego ludo izgubiti živote bez uspjeha. Mislili su da je za novu revoluciju još uvijek vremena. I doskora su svi brodovi opet izvijesili austro-ugarsku zastavu. Pobunjenici su bili pohvatani. Mnogi su bili osuđeni na tešku tamnicu, a nekoi na smrt.

Prekosutra, dne 11. februara 1928. navršava se ravno 10 godina od onoga dana, kad su na groblju u Skaljarima kod Kotora strjeljani mornari Mate Bruijević, Ivan Šišgorić iz Dalmacije, Franc Raš, Čeh, i Antun Grabar rodom iz Istre. Oni su bili glavni vodje u toj pobuni. Dne 11. maja 1918. strjeljani su u Puli Dalmatinac Ljubomir Kraus i Čeh František Konkou.

Ova prva pobuna nije uspjela onako, kako su mornari mislili, ali je zato imala smrt njenih vodja jakog odjeka u svojoj austro-ugarskoj mornarici i u svim srecu onih, koji su ostali vojski. U svo srecu onih, koji su ostali vojski. U svo srecu onih, koji su ostali vojski. U svo srecu onih, koji su ostali vojski.

Kako se upotrebljava ona svota, koju je vlada lani dala za pošumljenje Istre. — Kada je srušena lanišnja godina istarsko poljodjelstvo onako teško ostetila, vlada je na molbu istarskih gospodarstvenika poljičkih krugova odredila, neka se po Istri započne s javnim radovima, kao n. pr. gradnjom cesta i pošumljivanjem, ne bi li na taj način pučanstvo došlo do zarade i prehrane. O cestama smo već više puta pisali. Gradnje cesta više se na više strana Istre. Ali vlada je dala 1 milijun i pol i za pošumljenje. Kako je ta svota upotrebljena?

Iz jednog izvještaja pokrajinskog odbora za pošumljivanje vidimo, da je pošumljivanje s tom svotom započeto polovicom novembra i to na gozjetima oko Pazina, Pule, Poreča, Kopa i na otocima Cresu i Lošinju. Radovi su u tim krajevima trajali po prilici do 20. decembra, a tada su morali prestati uslijed ostre zime. (Nastavili su se opet oko 10. januara). Za to prvo vrijeme (do 10. januara) zasadjeno je oko 8 hiljada stabalaca i to na površinu od 120 hektara zemljišta. U prvo je vrijeme na tim radovima bilo zaposleno ukupno oko 800 radnika. Na naredju, pa će doskora oko pošumljivanja biti zaposleno 1000 radnika. Radovi će trajati do polovice aprila.

Kroz to će vrijeme biti zasadjeno oko 4 milijuna i pol stabalaca. Za to će se potrošiti ukupno 900 tisuća lira. S ostatak od 600 tisuća lira nastaviće se radovi u budućoj sezoni, to jest u jeseni 1928. do proljeća 1929. g. U toj će se sezoni zasaditi još 5 milijuna stabalaca. Sadi se ernogorica i to razne vrsti. Svega ukupno biti će sa svotom, koju je dala vlada, pošumljeno oko 600 hektara istarske gozjeti, a popravit će se i onih 360 hektara šuma, koja je od požara stradala.

Za pčelare. — Istarska prefektura izdala je pred nekoliko dana jedan dekret, koji se tiče u prvom redu pčelara. U tom je dekretu kazano, da su svi pčelari svojoj općini dužni prijaviti koliko su dne 31. januara ove godine imali košnica i gdje se te košnice nalaze. Moraju se prijaviti sve košnice, bilo kojeg tipa i sistema. — Prijavu su imali napisati u svojoj općini fiskalnicima, i sudbina im je u općinskom uredu. Svi oni pčelari, koji svoje pčele ne prijave kažnjavaju se globom.

Pučanstvo Kopa. — Anagrafski ured kopsarske općine objavio je pred nekoliko dana zaključak svojih statistika za 1927. godinu. Prošle se je godine u toj općini rodilo 315 djece, a umrlo je 170 stanovnika. Vjenčalo se je 87 parova. Kako se vidi pučanstvo na Kopsarsčini raste.

Igra i revolver. — Pred nekoliko dana dosudio je puljski tribunal na 3 mjesec i 3 dana zatvora Šimu Spelića iz Kringe, jer je 3. aprila laniške godine pucao iz revolvra u Karla Udovičića, također iz Kringe. — Do toga oružanog napadaja doveo je nesporazumak u igri Spelić i Udovičić igrali su na kugle (bocce, burele). Pomalo su se svadjali, kako to već biva u igri, no iz tih običajnih svadja oni su doskora prešli na ozbe obračunavanje. Jedan je u drugoga bacio kuglu. Onaj drugi otrči po revolver i puca u svog protivnika. Na sreću nije pogodio. — Ova igra, započela sa dnevima, a nastavljena s revolverskim kuglama, ima svoj završetak u zatvoru.

Takse na alkoholna pića. — Kr. finansijska intendenca javlja, da je Ministarstvo uvažilo molbu Konfederacije trgovaca, pak je produžilo do 31. marta rok za uplatu taksa na alkoholna pića, a također i taksa na državnu koncesiju za prodavanje superalkohola.

Instalacija elektrike u puljskoj okolici. — Dne 10. o. m. j. započeli će radovi oko uvadjanja električne linije, sa jednom strujom od 10.000 Volta, iz Ština na do Puntifizele, te oko sistematizacije jedne nove linije (također od 10.000 Volta) između Punta Kristo i Fizele. U te radove voditi tehnički odsek puljskog oćenog Načela. — Upozorava se pučanstvo, da je za vrijeme tih radova vrlo opasno za život dimati električne žice.

Živinski sajmovi u ovom mjesecu. — Labin 10. — Pazin 18. — Dekani 9. — Skofoje 10. — Sveti Lovrec Pazenčički 10. — Sv. Petar na Krusu 10. — Roč 13. — Sežana 13. i 23. — Tinjan 14. — Kauranar 14. — Materija 14. — Oprtaj 14. — Bale 14. — Butez 16. — Sv. Nedelja od Labina 16. — Trnovo 16. — Bazovica (Trst) 20. — Vrsar 13. — Kastelj 14. — Fuškulin 14. — Labin 26. — Buje 26. — Motovun 20. i 25. — Svovinčenti 21. — Vrsjanj 23. — Divača 27.

Jedan Riječanin vraća se iz ruskoj zarobljenosti. — Talijski konzulat u Moskvi javlja, da se je tamo prijavio i tražio putnicu za domovinu neki Dionigi Moduschi, iz Rijeke, koji je bio g. 1917. u ruskoj frontu zarobljen. O njemu se nije poslije ništa znalo. Držalo se je, da je izgubljen. On je naime bio zasao duboko u Sibiriju, u jedan kraj, koji nema nikakvih veza sa svijetom. Tom. Teškom mu je mukom nakon 10 godina uspjelo iz Sibirijske doći do Moskve. Začudio se je kad su mu rekli, da je Austrija propala i da je Riječka pripala Italiji. Moduschi će se doskora vratiti svojoj kući. — Ovak nam slučaj svjedoči mogućnost, da u dalekoj Sibiriji ima još bivših austrijskih zarobljenika, za koje se ne zna kako ni gdje su svršili.

Graniška straža — uzapčena. — Graniška straža od prošle subote bila je uzapčena i to zbog uvodnog članka te nekakvih manjih notica.

Konarski ribari moro pomoć. — Preko svog sindakata uputili su ribari iz Kopsarsčine pred nekoliko dana molbu na Ministarstvo narodne ekonomije, a tom molbom mole, da bi im se dala

neka potpora ili pomoć, jer su u vrlo slabom položaju. Naročito su pogodnije zadimljeni vromenskim nepogodama. Bura im je nanijela veliku štetu od ukupnih 30 hiljada lira. — Oni se nadaju, da će im vlada na bilo koji način pomoći.

Rovinj dobiva elektriku. — Grad Rovinj je već dvadeset godina čekao električnu svjetlo. Napokon je i to dobilo. Rovinjški je podestat nedavno sa «Società elettrica istriana» sklopio ugovor za uvadjanje elektrike. Izgleda, da će i općine Kanfanar, Zminj te Bale doskora uvesti elektriku.

Rudnici i kamenoloci. — Prema kr. dekretu od 18. decembra 1927. dužni su svi rudnici i kamenoloci od vremena na vrijeme prijaviti ministarstvu za narodno gospodarstvo (Direzione generale dell'industria e delle miniere) a također i Centralnom statističnom uredu (Istituto centrale di statistica) u Rimu koliko iskopane rude ili kamena. Pri tom prijavljivanju treba se držati potrebnih pravila, koja daju spomenuti uredi.

Uzorni labinci. — Istarski prefekti je nedavno izvjestio on. Mussolinija, da su seljaci u okolici Labina dobrovoljno i besplatno uložili svoju radnu snagu oko gradnje ceste i jednog vodovodnog bazena. On. Mussolini je javno pohvalio te poštovane i napredne istarske seljake, te je izrazio želju, da bi se i drugi državljani ugledali u naše Istare, koji svačujaju značenje i korist rada za opće dobro, te time pokazuju da su napredni i kulturni.

Joško Stanić. — U subotu dne 4. o. m. umro je Joško Stanić, čas. jurist. «Mojnik je bio lovac već duže vremena. Bio je radom iz poznate istarske obitelji Stanić. Neka mu je pokoj vječni i laka zemlja, a rodbini mu, napose njegovom bratu, našem prijatelju g. inž. Ivi Staniću, u velikoj tuži naše iskreno sauteče.

DOPISI

IZ JELOVICA Počela je gradnja nove ceste.

Ipak je došlo napokon vrijeme, da vama nešto dobro javimo. Svaki je naš dosadašnji dopis bio pun uzajanka i opisanja nevolje. Ali za ovaj put pustimo to raspoloženje po strani.

Ovih dana je započela radnja oko naše nove ceste. Ta se je cesta imala sagraditi još prije rata. Pa eto napokon! Rad na cesti započeo je od Vodica prema Jelicovici. Vrlo smo s ovom gradnjom naše ceste zadovoljni. Tojko smo to čekali. Željeli smo tu cestu, da nas veže sa svijetom.

Ova će nova cesta biti od velike koristi za cijelu Goričanu. Do sada smo mi svi morali da idemo cestom, koja vodi na Orav. Tako smo zublili više vremena, a i troškova smo više imali. Nova će nam cesta biti mnogo kraća.

Za nas Jelicovane biti će od koristi napose zato što će nas spojiti sa svijetom, ali i zato što ćemo tom uređenom i dobrom cestom imati ljepši put u našu polju. Lakše ćemo izvađati gnoj, a dovađati poljske proizvode. Ili, o ono što imamo za prodaju lakše ćemo iz Jelicove izvesti.

Na radnji oko ceste raditi će mnogo radnika. Bilo bi lijepo i pametno, kad bi radilo samo narod iz naših sela. Seljaci su naši vrlo siromašni, a suda je lani upropastila naše gospodarstvo. Zaradom na cesti upogaj bi se naša kuća pomogla.

Jelicovani.

PODLISTAK

Izgubljeni

(Na parobrodu «Floridi», koji se ležeci na algonu dražo nekako nad vodom, ostala su iz brodoloma naka tri lica: nadzornik policie Tompson i William Barizon, njegov zarobljenik i Dora Lavreć. Kada se, bilo, da su u moru, onda se od njih bi posla za mladog časnika Lubina ili ne bi. Pošto ju je Barizon spasio, ostala je djevojnka dugo u nesvijesti. Kad opet dodie k sebi, updi se u društvu s Barizonom u blagovann, gdje ih je Tompson čekao s ručkom.)

(Nastavak 5.)

Ali djevojka nije odmah otkiće u blagovnu, već u svoju kabinu, odakle je izišla nakon deset časaka. U to kratko vrijeme ona je našla načina, da uredi svoju kosu i da se inače dotjera. Vidjeći je Barizon onako opremijenu nije mogao da se ne namijehne.

Tompson je u blagovnu namrgodjena lica. «Čemu ste, reče promunjeno u licu. Nije trebalo. Baš mi je žao. Nato se spusti na stolicu i nadoda: — Baš sam gladna. — Ona birana i obilna jela na stolu pridionijela su, to su sve troje zabavili za čas na svoj izvanredno teškoj položaju. Takova je priroda rovičaja. Ona ne će oca-

pati ni na izgubljenom brodu, ako još ne priječi savršena bilaska opasnost bilo od mora ili od gladi. Floridi čim to, da je Tompson prošao, tako barem misljahu Tompson i gospođica Dora. Jož jedan ili dva dana, i njihna će u pomoć doći kakva ladja — i sive će se zaboraviti. Jedini Barizon, kao dobar poznavalac morskih nevjera, nije mislio kao oni. Slušao je razgovore njegovih prijatelja, i sudbina. Kada bi pak stali da navuaju na nj raznim pitanjima, on bi odgovarao: — Preje nego li izrečem svoje mišljenje, morat ću do temelja da protučim naš položaj.

Poslije ručka ustade Dora i reče: — Za razliku srebrić ču se ja: vi imate i onako drugu, daleko važniju brigu. Doskora, i to čim gospodin Barizon protuču naš položaj, mi ćemo se pak sve troje sastati u ratno vijeće. Barizon se nakloni i izjade. Prvi pogled, što ga bacil na more, pokazao mu, da se pitalo prečevanje. «Floridi» se nalazi daleko unutar Sargaskog mora, i jak vjeter sa zapada tjerao je brod sve više prema istoku, kroz naslađe alga, što su bivalve sve gušće i gušće. Ovdje onje plavice podirite ladu, njihova ostanu podotomom, o kojima se ne bi moglo reći, kad ni gdje su se desili. Nesreća mogla ih je zadesti

gdje god tu u blizini, a moglo ih je skratiti tisuću tisuću milja daleko od vade. St. to za je produ otvora odja izmedju alga, već se je za njim zatvorao. Naspavale su ga one krupne morske biļke odnuzajneji brodotomcima svaku ma i najmanju natu u spasi. Barizon je bio toga sasvim svjestan. Znao je on, da se od svoje volje nijedan zarobljenik ne će ustajati, da zagaži u ovu golemu baruštinu, tojko mogla, što ne bi nijedna ladja mogla da presječe ove krupne naslage alga. Barizon je čuo mnogo pripovjednici o Sargaskom moru. Kojiko je samo sili proveo slusajući one fantastne pripovjednici, ali se mu ih priče mornari nijednu ozeana, gdje su se kao u kakvoj ogromnoj a plitkoj luci skupljali svi nasradali brodovi i tu čekali, da ih vrijeme malo po malo sasvim uništi. I gle, upravo prema toj prokletoj plitkoj, algonu zasutoj luci na otvorenom oceanu pomije se polako i «Floridi», prema svom sigurnom groblju, ako se gdjeod prije pod njom ne otvori more, da je konačno proguta.

— Sto li će se sve da odigra pred našim očima? — pitaje se on. Jesu li kojim naštrabiti ladje položene jednu drugu tako da se može lako prelaziti iz jednog na drugo? Kojiko ima tih nasradalih brodova? Kojiko iznosi površina, što je je nesretno ladje zapremaju?

Mornari su (vrtli, da je Sargasko more tako dugo i široko koliko od prilike Evropa, i da onaj dio toga mora, da kojega se ne može nikako doprijeti, nije ništa manji od čitave Francuske. Modbina ste su to puste mornarske priče, ali u tome moru, da je i nešto istine. Gdje je ta istina? Kojiko ima tu fantazije, a kojiko krute zbilje?

— No dakle? — Barizon se okrenu. Pokraj njega stajaše Dora s Tompsonom. I njih su dvojice velikom radoznalosti posmatrali one more natlačeno najgušćim morskim biļjkama.

— Što dakle? — zahtjeva nadzornik policie. — Barizon oklijevaše. — Bojini se, da je naš položaj baš ogjav, prilika. Svaka nada, iz kojega je izbijala, naša sada jednaka ništici.

Dora problijedi, a Tompson sav crven od izobudjenja vikne: — Vi lumentel! Valjda ne mislite, da ćemo pobuniti? — «O! O! O! Strane misle broda ne pričaju, nego ih nikakva opasnost. Nego, što pogledajte malo uokolo, reče Barizon, pokazujući rukom na more natlačeno algonu.

IZ RIJEKE.

Sablja od stotine dukata — čarape od pedeset lira. — Dva milijuna gostil — Kad bi bio što nije... Voda iz Baroša. — One tri. Ja se više ne sjećam, ni ko je bio ni ko nije bio, tri znam, da su se u neko staro vrijeme tri ili četiri čovjeka uputila u Mletke, da kupe jednu lijepu sablju od stotine dukata. Kad oni u Mletke, a to ih stajalo mnogo, našao neki veliki dušman, u kome su se prodavale svakakve sablje. Udju i kažu trgovcu, da su došli, da u njega kupe jednu lijepu sablju. Trgovac otvori nekakva vrtasica, izvuce vam nekoliko sabalja, postavi ih pred one i kaže: — Ovo su vam najljepše i najbolje sablje, što ih imamo u našem dućanu. —

— Ova trojica ih četvorica — pravno ne znam, koliko ih je bilo — vade sablje sve jednu po jednu, ogledaju ih, savijaju — bogme dobre su, da bolje ne mogu da budu. Izaberu jednu pa će onom trgovcu: — Što stoji ova sablja? —

— Dodeset dukata. — Zar nemate skupljih sabalja? — upita neko od trojice ili četvorice. — Nemam. To su najskuplje, ali i najbolje. Ni vaš knez nema boljih. —

— Jest tako, ali mi bismo htjeli imati sablju od stotine dukata. Ima li tu u Mletcima kakav dućan, gdje se prodavaju sablje od sto dukata? —

— Trgovac vidieći s kime ima posla odgovori: — Ova imna, neka samo pošu s njime, otk da će im pokazati, i oni odoše za ovaj. Najprije podiše desno pa lijevo pa lijevo desno, pa naprijed, pa natrag, svad ok ih nazirao, ujed kroz jednu dvorac, malena vrata u onaj svetli dvorac. Trgovac kaza nešto potise nekome mladom čovjeku, koji donese pred one ljude jednu novu sablju. Kad su ga pitali, koliko stoji ta sablja, on im odgovori: —

— Stotinu dukata, ali to kao vam drugu je ne bi dobili ni za stolnupecku. — Evo, to je sablja, kakvu hoćemo, rekose ona četvorica, platilo i odnijese sablju, i to baš onaj, što su je prije bili odhili, jer je stajala samo pedeset dukata. —

— Ova mi je prića pala ovih dana u pamet. Kad sam u nekom dućanu gledao nekog mladog čovjeka, koji se nikako nije mogao odlučiti, da kupi klobuk. Što mu ga je nudjao i preporučivao trgovac. Taj je šesir stajao 60 lira, a on je došao da kupi jedan od 96 lira. Trgovac ga je odvratio, veleći: —

— Ja bih imao nešto više koristiti, da mi kupte ovaj od 96 lira, ali jer vas poznam, savjetujem vam, da kupte ovaj od 60 lira, i znajte, da nije ni za vlas broj od onoga od 96. —

— Nikako! nikako! — stade ti se brani ovaj moj mladie. Dajte vi meni klobuk od 96 lira. Ja hoću ovaj od 96 — i gotovo. —

— Zna se još gore. Kad one sebi zabili u glavu, da ih saviji čarape od 50 lira, vi im možete riječi dati dokazivati, da mogu i za deset lira dobiti isto tako dobre ilijepe čarape, one će vas jednako poslati se vragu! i kupit će one od 50. Tako je nedavno neka djevojića došla k mudrosti i izabrala šesir, koji joj je divno pristajao. Kao joj molista kaza, da onaj šesir stoji stotinu lira, ona je rekla: — Što mi skine veleći, da joj se ne dopada. Može li vitez i kime ima posla, da joj je jednu manje vrijedni i zadržala je za ni dvije stotine lira. Djevojića ih je veselo platila uzvajući u sebi, kako će joj drugarice zavidi. Što ona ima na glavi šesir od 200 lira, i još se bliže, da ne možemo dalje! — ruga se priča o očetadu, koja se u posljednje vrijeme bavi i tim interesantnim problemima. —

— Na taj istoj bolesti boluju i mnogi stranci, koji ih radije u Monte Karlo negoli u našu Rivieru. Oni vele: cijelu smo godinu ostali od ustiju, dok smo uštedili četvrtinu tri tisuća lira. To je za nas velika žrtva, zato hoćemo da taj novac potrošimo

u Monte Karlu budući da smo čuli te i to nam sve daleko ljepše nego u Opafiju! I podju u Monte Karlo, pa što se dogodilo? Događi im se kao i onoj ženi, koja je za par čarapa platila 50 lira, a mogla ih je imati za petnaest. Nesamo to, nego kako se malo mjesec poslije, povukla u gubine one tri bijela, u izračun, u jednu, izgube i zlato. Što ga imamo na sebi, a onda idu u šumu i tu se objese. Tako se događa ljudima, koji nam pogaru traže kruha. —

— Ali umat'o svemu tome lanjsko je godine posjetilo Monte Karlo i njegovu najbližu okolicu ništa manje nego dva milijuna gosti. —

— Dva milijuna gosti našlo je mjesta u kurortu, koji se u duljinu ne proteže ni puna tri kilometra, a u širinu tek koji stotinu metara! —

— Dva milijuna gostiju! Da ih na našu Rivieru imamo, veselo da ćemo ih svi dobiti, zamislite, kakva bi to bila zabava! Jedan milijun gostiju! Znači, da bi ih ukupno iznosilo dvije milijarde. A kad bi se od toga na Rijeci potrošila sama jedna četvrtina, bišilo bi svega ukupno 500 milijuna! —

— Promet u ovom ljetu nesto je oživio. Imali smo ovih dana u njihov kraj, sudar parobroda. Parobrod društva Tripković i de Maries sprega se, da krene put Malte. Izšlo malo mašinisti, da vozi natrag, a onda — naprijed. Ali kako se baš nije malo telefon prekinuo, mašinisti su svojim silom udarili u drugi brod, «Città di Roma». Što je baš malo prije bio stigao iz Zadra. Oba parobroda imaju štete i to kako se veli prilično mnogo. «Città di Roma» povučen je u dok, gdje će biti Marjev zadržane su u luci, dok se stvar ne razbistri. —

— Taj događaj bio je za Rijeku prava senzarija osobito u prvom času, dok se gradom prošio glas, da je kod nesreće nastupalo i nekoliko ljudskih života. Što za sreću nije odgovaralo istini. —

— Jedan pisač, da su prije nekoliko vremena u Rijeci, kad je jednom u krenula iz Napulja i pješke stigla na Rijeku, došli su jednu malu posudu napunjenu vodom iz Baroša otišla su još uvijek pješke u Rim, gdje su Prvom Ministru izručili onu posudu i jedan album s više potpisa. —

— Onaj, došao jedan naš čovjek k jednomoj udovici, da se ne: —

— Gospodine udovitiče, došao sam, da vas nešto pitam. Pitati hoću slobodno, zar ne? —

— Odgovori udovitič: — Svakako! Pitajte kod mene ne košta ništa. Samo odgovor. —

— Druge: — Uzio se prijatelj prijatelju: — Da već, Bogu mi, ne znam, što ću s mojom ženom. U jutro mi pita novaca, u podne me pita novaca, uveče me pita novaca, uvijek me pita novaca. —

— A što radi ona sa svim tim novcem? upita prijatelj. —

— Ja ne znam, budući da joj još nisam nikada ništa rekao, da čemo na drugo. —

— Ova posljednja: Velika svadja jednom muža i žene. Žena više na muža: —

— Dok se nisi sa mnom oženio, bio si puni drojlo, nisi imao ni prebjene pare. Ništa nisi imao. —

— Imao sam svoj sveti mir — odgovori muž škripeći zubima. —

IZ ZRENJINA.

Naše prilike.

— Drazan «Istarska Rijeka» — tako se rijetko javljamo ni iz ovoga kraja. Iz našeg pustog i kamenitog Zrenjina nema u tobi dopisa. Ali šta ćeš, tezačkoj je ruci teško

ladje, od kojih neke već ondje stoje pune četiri stotine godina. Rekao sam, da se tako priča. Što ja znam, vidio ih još nije niko. —

— Ali kakve su te pripravitelji! — reče Tompson portugulju. —

— Ovo je sve lažno, odgovori djevojka okrenuvši se prema njemu. Jure mi je to čemo kazivao i komesar broda... Po tome nema nikakve nade, da bi korog mogao da dodje po nas i da nas spase? —

— Ne, gospodine, na to ne valja ni pomisliti. Ja hojmi, da čemo na ovom brodu, na kojem drugom brodu ostati, koji sedmitu, a možda i koji mjesec. Treba pričekati da se primakne onim drugima, naslaganim ladama. Možda čemo na njima našti kakav čamac ili arudje, da ga napravimo. Svakičim zaluhimo Bogu. Što imamo na rukama i izobilju, da čemo drugo imati, čemo barem zadržati, da vidimo, što još nije ničije oko gledalo, ili ako je gledalo, ostalo je sve u njemu zakopano. Gledajmo, dakle, da se što bolje okoristimo ovom zaista tuđnom zgodom. —

— Tompson nije više mogao da izdrži. Kao da ga neko iglom ubiše skoči i vikne: —

— Lako vam zovoriš ti, ali ne drugo misliš, da se vi ovdje nalazite dobro. Vi ste osuđeni na smrt, pa imate vremena da čekate. Ali mi, — ja, moja djeca? —

(Sljedi.)

primi tako pevo. Nego, da ne bi naša braćka u Istri mislila da nas više nema pod

— Mi smo hvala Bogu živi i zdravi, a imago nam ide kojekako. Najgore stojimo u godoposrednom pogledu. Prošla godina nam je vrlo slabo uredila. Kukuruzna smo imali nekoličnu za sjeme, a nekoličnu i toliko. U našim kućama nema žute palente, a to je naša najveća potreba. Branja, Krumpir, smo imali kao i kukuruz, ali se malo i malo srušilo. Mnogi smo je već pojeji, a koliko je još do nove. Slabo se stoji bez kruha, a novaca nemamo, da bismo kupovali u trgovini. Grožđa smo imali takođerj srednje. No, vino nam leži po kućama, jer sadnja niko neće da kupuje ni uz nisku cijenu. —

— Ver nam se dugo obećuje rad, ali ja još njema. To je slabo. Trebalo bi nam zarade, jer se zima teško preživljuje, a do nove ljetine tako je dugo čekanje. Nekoji su počeli prodavati iz potrebe blaga, ali je potpuno neplodno. Mjesni nam ga slabo plaćaju. Iskustvo nam, jer znamo, da smo u slabom položaju. Ako se nešto od blaga, od toga je malo korist, jer se novac mora odmah razmjeniti za utrošene dugove. —

— Glamo, da je on, Mussolini naredio općinama nekak snize takse na blago, jer da je to tako, bitno, pa da seljak nema više onoga dobitka, koji je svojo proizvodnja imao prije. Nadamo se, da će i naša općinostedarja tu naredjenje provesti i da ne će više biti bez milosrđa s nama kao do sada. —

IZ ČIČSKOG KRASA.

Vrijeme. — Promjene u općini. — Cesta. — Vjenčanje.

— Početkom ove godine vrijeme nam se je pokazalo prilično promjenljivo i nestalno. Polja su nam još neobradljiva jer je zemlja zaludjena, pa moramo čekati bolje dane. Ti će dani brzo doći, a onda treba raditi. Ti će dani brzo doći, a onda treba raditi. Ti će dani brzo doći, a onda treba raditi. Ti će dani brzo doći, a onda treba raditi. —

— Vezma nas je iznenadila vijest, da je bivši naš podestast u Račojvstari dr. Čiapetta skintu sa svog mjesta. Na njegovo je mjesto imenovan kao komesar naš domaći čovjek Grgo Grbac «Krešmar». Krešmar, našo se, da će novi komesar biti savjestiji i dobar vođa naše općine. Mi mu čestitamo i želimo svaku sreću. —

— Kod nas se još ništa ne govori o gradnji ceste. Seljaci čekaju, da jednom započne taj preporodni rad. Kod nas imamo nema zemlje, pa će ove godine mnogo naše zemlje ostati neobrađene, jer nemamo kime kupiti sjeme. Kad bi se za našu gradnju ceste došla bi koja lira u našu kucnu, pa bi se i sjeme kupilo. Mi željmo čekamo obećati rad na cesti. —

— Zaključujući ovaj dopis, no prije hoću da vam javim, da su se dne 28. januara u našem čestitijem gospodaru Ruža Danica (Puhaj) (keč našeg poznatog i dobrog prijatelja), sa g. Jakovom Buždomom, — mladome paru želimo najtopliju sreću u budućem životu. — C. I. C.

IZ MUTORANA.

Naše gospodarske prilike i djevojke. — Proljeće.

— Molim Vas gospodine uredniče uvrstiti u vaš list par riječi iz našeg sela, da se ne kaže o nama da smo propali, budući se nikada ne javljamo. Mi smo još na ovoj misli, vrđoj istarskoj gradvi, čvrsti i tvrdi ljudi. —

— Kod nas se dotudie ništa osobita ne događja. Sve je kao i po ostalim našim općinama i Mutoranu ima jednaku snubinu i jednaku žilov, kao i ostala naša mjestia. — Za nas je seljake bila lanjska godina vrlo slabu, pa nam je ova zima vrlo teška. U našu kućevana nema kruha, a naša marja, uva oskudjeva na krmu. Svemu je tome kriva suša. —

— Prije, u starije djele, pomagali smo si vrlo dobro prodavanjem drva, ali je danas ta trgovina tako pala, da nam drvo ništa ne nosi, pa nam ni sada u našoj nevolji ne pomaže. —

— U našem naš gospodarski položaj imamo još jedno teško zlo, to je, da moramo pokazati prstom. To je moda, koju su počele uvadjeti naše seoske djevojke. One ne mare za mizeriju u kojima im se kuće nalaze, nego izmazu oči i majci za ljuhu ljuhu za neke fudisti, koje na sebe meću i polju vrlo žalosnu sliku, u sebi vidio bi se. Već nekoliko vremena vladat kod nas proće. Mi smo zaposleni od jutera do noći u našim poljima. Ovogodišnja sjena ide nam do sada dobro. Vrijet čemo hoće li nam žetva biti dobra, hoće li nam naplatiti trud i muku. — Seljački mladie.

IZ ROVINJŠTINE.

Zima i radovi na polju. — Naše blago. — Mlijeko.

— Sve se naša sela po malo tuže. I mi bi se imali na roješta potužiti, ali koja bi od toga korist bila? Bolje je dakle sjediti. —

— No, ne možemo a da ne spomenemo naše selbo gospodarsko stanje. Svemu je tome kriva suša prošlog ljeta. Došla je zima, a 150-

sobom je donijela posljedice te suše. Stabe je seljaku, kad mu pomanjka kruha u kocu. A ni palente nemamo koliko bi nam trebalo. Naročito to se opaža sada, kad općinu mora radnje na polju, kad se zemlja obradjuje. Mi se znojimo i trošimo svoju snagu, pa bi nam trebalo i malo bolje hrane. —

— Isto tako oskudjeva hranom i naša stoka. No, životinja ne može nikada da radi bez krme, pa moramo kupovati sjeme. Va, to cijeli dan ore mora da ima svojo obroku, jer inače propada. A krmu je vrlo, vrlo skupa. —

— Nekoji bi seljaci bili pripravniji protuti po koji komad blaga, ali su svjedož tako niške, da je nevjerojatno. Naše se blago ne cijeni. —

— Isto tako događja nam se s mlijekom. Mi danas dajemo mliječarima mlijeko u 1 litru litru. Mliječarne prodavaju u naše mlijeko po L. 130. Tako im naredjenje općina. No, to ipak nije u redu. Zašto da trgovci imaju tako veliki dobitak, a mi, koji se trudimo oko mlijeka, da im punimo žepove. Bilo bi lijepo, da se općina pobrine, da nam se Trebalo bi narediti mliječarima, da nas ne gube, nego nekome nam daju ono što nam pripada. Mi moramo plaćati postje po 1 litru, a sijeno po 55 i 60 centezima. A to nije nikako u razmjeru s cijenom našeg mlijeka. —

— Tako je kod nas seljaka. A kod radnika nam rada. Jedino je nešto, što nam je ostalo, to su naša radnička siromašnja seljaci, koji nemaju zemlje, pa kod nemaju zarade onda je za njih očaj. —

Rovinski Čić.

IZ CRNICE

— Mislimo da je Bogu i Bogu drago, da se mi ovdje javimo u našoj «Istarskoj Rijeci», da se barem zna, da smo živi, premda mišava. Željmo javiti i pohvaliti se, da smo došli do novog, lijepog vodovoda u našem selu. Radili smo na njemu preko najvise daju, dočim nam je općina dala najvise sve ostalo: cijevi, cement, pušani prah za mize te zidarskog majstora. Tim vodovodom smo jako zadovoljni. Jer je njime pomoženo našem selu. —

— Pri tom se moramo upodno sjetiti našeg općinskog načelnika (podestasta) g. Zetta. Ali — njega već nema u našoj općini, ni na čelu općine Buzet. Željmo, on je uživao neko naše povjerenje, tim više, što je bio s nama seljaciima Slavenima ljubezljivi, prijazan, a uz to je bio pošten i pravdu. Omlasti pošlase u Buzet za općinog komesara gosp. dra Petronija iz Pule, vrlo mladog gospodina. Naš novi opć. komesar pozdravio je nas općinare svojim oglasom. A mi mu odzdravljamo i želimo i nadi, da će zastupati koristi naš seljaka. —

Gospodar.

Razno

— Pa da ovdje pravo čudno! — Vi svi znate, da se ovaj pravi od drva i da se novine fiskalju na tom papiru. Ali je znače kojim brzinom to ide. Evo vam jedan primjer: Izluzna 7 sati i 35 minuta odšćenje su i oborena tri drveta i odmah prenesena u fabriku papira. Mašine su u fabriki učinile svoje, jedna ova, druga ono, tako da je u 9 sati i 24 minute bio papir za novine zgotov, i tačno u 10 sati prodavale su se bez novine fiskalne na ovom papiru. Zauzimate lič, u 7 sati zgotov još ljepo počivale pod jednim stablom u tri sata zatim čitane na papiru napravljenom od njega izvadio iz svih krajova ovoga svijeta! Pa da nije to napredak! Ali to nije ni od danas ni od juče. Pokusaj taj izveden je u Njemačkoj prije punih 14 godina, i slavno je uspio. Nema sumnje, da bi danas sve to još brže išlo. Pa da nije sve to pravo čudo? —

Zagonetke.

— (Glavno prase je polje gospode. (Srp). Svaj svijet obuknuo u zimu je zola (glja). Kacivši u gorici na jednoj nožici. (Gljiva). O klinu visi, o zlu mišti (Puška). Bijelo kao guska, ide kao guska, gaće kao guska, a nije guska. (Gusnak). Črno, maleno i cura vara (Buhla). Sve u kuci izgorje, a kuci osta (Lula). Manja od oraha, a teža od kvintala (Zeravica). Tko pjeva, kad drugi plače? (Pop). Kad se kosi sijeno? (Nikad, kosi se trava.)

BURZA.

— Dne 8. februara 1928. moglo se je u Trstu kupiti ili prodati: — 1 am. dolar za lira 18.90; i engl. vru stotina za lira 100 franc. Euro vru stotina 74.30; 100 švic. franka za lira 363.75; 100 holand. forinti za lira 762; 100 njem. maraka za lira 631; 100 češoski. kruna za lira 55.05; 100 austr. šilina za lira 2.66.50; 100 jug. dinara za lira 33.25.

Darovi u Fond Istarske Rijeci

— Miesto vjerenca na grobu nepoznatog vojara, utrošeno je u dar. — Antuna Milbana iz Lovrana, u čijim je imanju neumornim radom društvo niško, evalo i napredovalo — darujemo £ 18.80 za fond «Istarske Rijeci» —

Dobrotvornu i zabavno društvo «Framina i Jurina»

— u Hubokemu, N. J. — John Sepić Australia darovao je Lira 150. — Najljepša hvata!

